కరణం కోల్పోయినా....

కే. ఆర్. మొంచర్ల

(ప)త్రికే, నిజాయితీకి పెట్టిందిపేరు, కరణం రాజశేఖరం. కాలం మారినా ఆ రెండింటిని పట్టుకువ్రేలాడుతూ, రాజశేఖరం జీవితంలో పెద్దపొరపాటు చేశాడు. కరణంగా, వ్యక్తిగా, ఆ గ్రామంలో రాజశేఖరం మంచి పేరూ పలుకుబడీ సంపాదించాడు. భగవంతుడెప్పుడూ మంచివాళ్ళనే పరీక్షిస్తాడన్నట్లుగా, రాజశేఖరం జీవితం రెండు మూడు అనుకోని సంఘటనలవల్ల తారుమారైంది.

జమాబందీ సమయంలో తహసీల్దారు శేషగిరి, సీతానగరంలో మకాం వేశాడు. తగురీతిగా మర్యాద కావించాడు రాజశేఖరం. వెళ్ళిపోయేముందు, "రాజశేఖరంగారూ, మీ ఆటుకేసి ఓ మంచి పాడిగేదెఉంటే చూసి పెడ్తారూ. పాలకి చాలా యిబ్బందిగాఉంది" అన్నాడు శేషగిరి. కట్నకానుకలతో అధికారులని సత్కరించి, వారిని మచ్చిక చేసుకొనే అలవాటు లేనందువల్ల, "గేదెలెక్కడున్నాయికానీండి. చాలా ఖరీదులో ఉంటాయి మూడునాలుగు వందలకు తక్కువలో మంచిగేదె రావడం కష్టం. అటుపైన మీ యిష్టం," అన్నాడు రాజశేఖరం. "డబ్బిస్తే మీరు సంపాదించేదేమిటండి? అయ్యగారే కొనుక్కుంటారు," అని పక్కనున్న జవాను, యజమాని ఉద్దేశ్యాన్ని తెలియచేశాడు. "ఆ విషయంలో నేనేమీ చెయ్యలేనండి," అని రాజశేఖరం తన అసహాయతని చూపాడు. పైకేమీ మాటాడలేకపోయినా, అహం దెబ్బతిన్న శేషగిరి అనుచితంగా రాజశేఖరంమీద కత్తి పెంచుకొన్నాడు.

వర్షాలవల్ల ఆ మరుసటేడు పంటలు దెబ్బతిన్నాయి. రంగయ్య ఆ వూళ్ళోకల్లా పెద్ద ఆసామి. రంగయ్య పొలాలు మిగతా పొలాలమీద కొంచెం నయం. రూపాయికి పావలావంతు పంటమాత్రం నాశనమైంది. శిస్తుల మినహాయింపు విషయమై శిఫార్సు చేస్తూ, రిపోర్టు తయారుచేశాడు రాజశేఖరం. 'రూపాయికి ముప్పావలావంతుపంట మరిగి నాశనమైందని సిఫార్సు చేయమని' కోరాడు రంగయ్య. "ఉన్నదున్నట్లుగానే రిపోర్టు పంపిస్తాను. అబద్ధమాడి నన్ను నేను వంచించుకోలేను," అని సమాధానమిచ్చాడు రాజశేఖరం. రంగయ్య ధనాశ చూపినా లాభం లేకపోయింది. రాజశేఖరం చలించక తన విధి నిర్వర్తించాడు. రంగయ్య మనస్సు కుతకుత ఉడికిపోయింది.

ఏవో రికార్డులు తాలూకాఆఫీసులో దాఖలా చెయ్యవలసిన అవసరంకలిగి ఒరోజు ఉదయం రాజశేఖరం, జట్కాలో రాజమండ్రీ బయలుదేరాడు. మలుపు తిరగ్గానే చింతతోపు దగ్గర, రంగయ్య తాలూకు మనుష్యులు జట్కా నడ్డగించి, రాజశేఖరం తీసుకుపోతున్న రికార్డులు తగలపెట్టేశారు. పోలీసు రిపోర్టుయిచ్చి, అటుపైన, జరిగిన సంగతి తహసీల్దారు శేషగిరికి విన్నవించుకొన్నాడు. రంగయ్యదగ్గర్నించి డబ్బు ముట్టడంవల్లనైతేనేమి, కామందుల కెదురు తిరిగి బ్రతకలేమన్న అభిప్రాయంవల్లనైతేనేమి, జట్కావాలా సాక్ష్యమివ్వలేదు. దాంతో రాజశేఖరం అసహాయుడైపోయాడు. అవకాశంకోసం ఎదురుచూస్తున్న శేషగిరి తను చెయ్యవలసింది చేశాడు. ఫలితం! రాజశేఖరం కరణీకంపోయింది.

రాజశేఖరం చాలా బాధపడ్డాడు. మనోవ్యాధితో మంచమెక్కి, థర్డ్‌ఫారం చదువుతున్న పదమూడేళ్ళ కొడుకు చంద్రాన్నీ, భార్యనీ విడిచి, ఓ సాయంకాలం సూర్యుడితోబాటు తనూ అస్తమించాడు. మర్నాడు ఉదయించిన సూర్యుని అరుణకిరణాల్లో రాజశేఖరం చితిమీద మంటలు కలిసిపోయాయి.

* * *

ఏలూరులో ఓ ప్రెస్సులో ప్రూఫురీడరుగా పనిచేస్తున్న చంద్రం మేనమామ కామేశ్వర్రావు, అక్కనీ, చంద్రాన్నీ తీసుకుపోయాడు. తల్లికడుపు చల్లదనంవల్లనైతేనేమి, తండ్రిపెంచిన విధానంవల్లనైతేనేమి, చంద్రం బుద్ధిమంతుడయ్యాడు. సంస్కృతాంధ్ర భాషలలో మంచి జ్ఞానాన్ని సంపాదించాడు. అయితే మేనమామకూడా పేదవాడవడంవల్ల, చంద్రం కూడా పనిచెయ్యవలసి వచ్చింది. అవీ యివీ చిల్లరపనులుచేస్తూ, ఏవీ సరిపడక చివరకు ఓ న్యూస్‌పేపరు ఏజంటు వద్ద పేపరు బాయ్‌గా చేరాడు. ఉదయం ఏడున్నరకి మెయిలురాగానే పేపర్లబంగీ తీసికొని, పేపర్లివ్వవలసినవారికిచ్చేసేవాడు. తీరిక సమయాల్లో చదువుతూ పరీక్షలు కడూ వచ్చాడు. మూడేళ్ళలో మెట్రిక్యులేషన్ పాసయ్యాడు.

డిప్యూటీకలెక్టరుగా ప్రమోషన్ వచ్చి శేషగిరి ఏలూరు బదిలీ అయ్యాడు. మెట్రిక్యులేషన్ పాసయినా ఓ నెలరోజుల వరకూ, చంద్రం పేపరుబాయ్‌గానే ఉన్నాడు. ఓ రోజున ఏజంటు ఏదో పని చెప్పడంవల్ల, త్వరగా పేపర్లివ్వడం ముగించాలన్న ఉద్దేశ్యంతో మేనమామ పాత సైకిలుమీదే బయలుదేరాడు. శేషగిరి బంగాళా ఆవరణలోపలిదాకా సైకిలుమీద పోయి, సైకిలు దిగకుండానే పేపరందించాడు. విలాసంగా కుర్చీలో కూర్చుని కాఫీ త్రాగుతున్న శేషగిరి కస్సుమంటూ లేచాడు. "ఏం? కళ్ళు నెత్తికెక్కాయా? పెద్ద కలకటరులా వచ్చావు. సైకిలుదిగి పేపరివ్వలేవూ?" అన్న శేషగిరి మాటలకి, చంద్రం చాలా నొచ్చుకొన్నాడు. వచ్చే కన్నీరాపుకుంటూ, "కరణీకానికే నోచుకోని నా బ్రతుక్కి కలక్టరుగిరీకూడానాండీ!" అంటూ వేగంగా బయటకువచ్చేశాడు. ఆ క్షణంలో శేషగిరి ఏమని భావించాడో చెప్పడం కష్టం.

మేనమామ పనిచేస్తున్న ప్రెస్సులోనే గుమాస్తాగా చేరాడు. కార్యదీక్ష, దానికి తగ్గఓర్పుకల చంద్రం, రెండేళ్ళలో ఉభయభాషా ప్రవీణ అయ్యాడు. కొవ్వూరు హైస్కూలులో తెలుగుటీచరుగా చేరాడు పదేనిమిదోయేటనే. తమజీవితం ఓ దరిని చేరిందికదా అని తల్లి ఎంతగానో సంతోషించింది. "అక్కయ్యా! ఏ నాటికైనా నీ కొడుకు కలక్టరయి తీరుతాడే" అనేవాడు కామేశ్వర్రావు.

ఆ నాడు శేషగిరి అన్నమాటలు చంద్రాన్ని మనస్సులో ఓమూల పీక్కుతిన

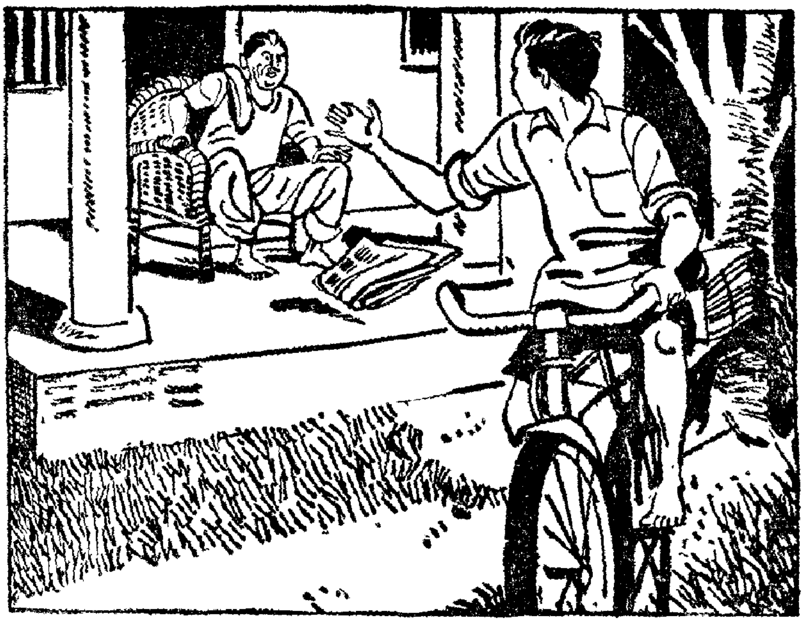

"ఏం కళ్ళు నెత్తికెక్కాయా? పెద్ద కలెక్టరులా వచ్చావు. సైకిలు దిగి పేపరివ్వలేవూ" అన్నాడు శేషగిరి.

పొంగాయి. ఇటు మేనమామదగ్గర ఉన్నంతకాలం పై మాటలు వింటూ వచ్చాడు. దాంతో చంద్రం ఒకే ఒక్క ఆశయం పెట్టుకొన్నాడు, ఏ నాటికైనా తను కలక్టరయితీరాలి. లక్ష్మి సిరికోసం శ్రమపడుతూ ప్రయివేటుగానే బియ్యే ప్యాసయ్యాడు. అంతటితో ఆగక ఇరవై నాలుగోఏట ఎమ్. ఏ. డిగ్రీని సాధించాడు. మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీలో తెలుగు లెక్చరరుగా ఉద్యోగం దొరికింది. తర్వాత చంద్రం జీవితం, కాకతాళీయమైన సంఘటనలతో హఠాత్తుగా మారిపోయింది.

ఉద్యోగంలో చేరడంకోసం మద్రాసు బయలుదేరాడు మెయిలులో చంద్రం. ఏలూరు స్టేషనులో చంద్రం కాఫీకోసం దిగాడు పక్కనున్నాయనతో. ఓ పద్దెనిమిదేళ్ళ అమ్మాయి చంద్రం కంపార్ట్‌మెంటులోనే ఎక్కింది. కాఫీతాగి తిరిగి వచ్చేసరికి, వాళ్ళిద్దరి స్థానాల్నీ కూడా ఆక్రమించి బెడ్డింగు పరుచుకొని, ఓ పుస్తకం చదువుతూ కూర్చుంది ఆ అమ్మాయి. "మేడం క్షమించండి. కొంచెం బెడ్డింగుని చుట్టి కూర్చుంటారా. మీరు మా స్థలాల్ని కూడా ఆక్రమించారు" అన్నాడు సజావుగా చంద్రం. "నేను మద్రాసువరకూ పోవాలండి. బెడ్డింగును నేను తియ్యను. చాలా అవస్థపడాల్సి వస్తుంది" అని కసిరింది. "మాటండీ, మీ పేరు?" సౌమ్యంగా అడిగాడు చంద్రం. "ఏం? లక్ష్మి", కటువుగా వచ్చింది సమాధానం. "లక్ష్మిగారూ, మీరు బెడ్డింగుని పరచడం ఏమీ బాగోలేదు. అంత అవస్థపడేవారయితే బెర్తు రిజర్వు చేయించుకోలేకపోయారా? మీరు ఒప్పుకోనిపక్షంలో, మేం మిద్దరం కూడా బెడ్డింగు మీదనే కూర్చోవలసి వస్తుంది. రండి ఇలా కూర్చోండి" అన్నాడు చంద్రం బెడ్డింగు మీద కూర్చుంటూ. అరగంటసేపు మొగవాళ్ళ దౌర్జన్యాలమీద ఉపన్యాసమిచ్చి అలిసిపోయి ఊరుకుంది లక్ష్మి. చంద్రం తాపీగా. "లక్ష్మిగారూ, మీరు మగవాళ్ళ పెట్టెలో ఎక్కిందేకాక, తోటి ప్రయాణీకులకు స్థలంయివ్వక ఇబ్బందిపెడుతూ ఇటువంటి ఉపన్యాసా లివ్వడంలో అర్థం లేదు" అన్నాడు. లక్ష్మి ముక్కు తిప్పుకొంటూ పోయింది.

తర్వాత ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీలో తెలుగు లెక్చరర్‌గా ఆనర్సు క్లాసు తీసుకొన్న చంద్రాన్ని చూసి లక్ష్మి స్తబ్ధురాలై పోయింది. "మేష్టారూ! తెలియక ఆనాడు రైలులో పొరపాటు చేశాను. క్షమించండి" అని అడిగింది. సమాధానంగా చంద్రం చిన్న నవ్వు నవ్వి ఊరుకొన్నాడు. అయితే, క్షమాపూరితమైన ఆ చిరునవ్వే లక్ష్మి హృదయాన్ని దోచుకొంది. పోట్లాటతో పరిచయమైన వారిద్దరిమధ్యా రాగలతలు అల్లుకొన్నాయి.

* * *

ఐ. ఏ. ఎస్. పరీక్షలకు వెళ్ళి ఫస్టు ర్యాంక్‌లో వచ్చిన చంద్రాన్ని విశాఖపట్నం డిస్ట్రిక్టు కలెక్టరుగా వేసింది అప్పటి ఆంధ్ర ప్రభుత్వం. "లక్ష్మీ! నువ్వు బియ్యే ప్యాసవగానే నిన్ను వివాహం చేసుకుంటాను. ఈ ఏడు జాగ్రత్తగా చదువు. నేను నిన్ను విడిచివెళ్ళానన్న బాధకి తావీయకుండా చదువుమీదే మనస్సు లగ్నం చెయ్యి. ఏడాదయ్యేసరికి మనం ఇద్దరం..." అన్నాడు లక్ష్మితో చంద్రం వెళ్ళేముందు. ఆనందబాష్పాలతో వీడ్కోలిచ్చింది లక్ష్మి.

అప్పటికి శేషగిరి విశాఖపట్నం ట్రాన్సఫరయ్యాడు. తన పైఅధికారిగా వస్తూన్న చంద్రానికి స్వాగత మిచ్చాడు వాల్తేరు స్టేషనులో. కాలగర్భంలో చాలా సంవత్స

అరగంటసేపు మగవాళ్ళ దౌర్జన్యాలమీద ఉపన్యాసమిచ్చింది లక్ష్మి.

కరణం కాకపోయినా

రాలు గ్రుగన తిరిగిపోవడంవల్ల, ఆనాటి న్యూస్ పేపరుబాయ్ నేడు తన పైఅధికారిగ వచ్చాడని శేషగిరి గుర్తుపట్టలేకపోయాడు. చంద్రంకూడా అగస్థితికి లోనయ్యాడు. మంచి పాలనాదక్షతగల చంద్రం. అచిర కాలంలోనే మంచిపేరు సంపాదించాడు.

ఒంట్లో అస్వస్థతవల్ల శేషగిరి సెలవు పెట్టాడు ఓసారి. శేషగిరిని చూడ్డంకోసం ఒకరోజున చంద్రం కొగుల్లో బయలుదేరాడు. గుమ్మంలో లక్ష్మి ఎదురైంది! "నాన్నగారికి ఒంట్లో బాగోలేదని తెలిసి, నేనూ ఓ పది రోజులు సెలవుపెట్టి వచ్చానండి. రండి లోపలికి" అని ఆహ్వానించింది. లక్ష్మి శేషగిరి కూతురని అప్పటికి తెలిసింది చంద్రానికి.

మాటలసందర్భంలో కూతురి మనస్సు తెలుసుకొన్న శేషగిరి ఆనందపరవశుడయ్యాడు. చంద్రం తనకి అల్లుడవుతున్నాడంటే ముగ్ధుడైపోయాడు. వెనువెంటనే చంద్రం ఫలానా రాజశేఖరం కొడుకని తెలియడంతో దిమ్మెరపోయాడు. రాజశేఖరం ఎడల తను చాలా నీచంగా ప్రవర్తించాడు. తను చేసినపనికి అప్పట్నుంచి బాధపడుతూనే ఉన్నాడు కొంచెంగా. ఆయాసంతోటే మంచంమీద కూర్చుని, "చంద్రం! పై అధికారిగా కాకుకొని, చిన్నవానిగానే నిన్ను భావిస్తూ, నీ చేతులు పట్టుకొంటున్నాను. నీ తండ్రికి నేను తీరని అపచారం చేశాను. నన్ను క్షమించు" అన్నాడు ఉండబట్టలేక. శేషగిరి ధోరణి లక్ష్మికీ, చంద్రానికీ అర్థం కాలేదు.

మౌనంగానే యింటికి వచ్చి తల్లితో జరిగిన సంగతి చెప్పాడు. ఫలానా శేషగిరి అని తెలియడంతో, తల్లి జరిగిన సంగతి చెప్పాలనుకొని, "చంద్రం, ఆనాడు మీ నాన్నగారి కరణీకం ఈయన ధర్మమా అంటూ..." అని అటుపైన మాట్లాడలేకపోయింది. చంద్రం విషయం అర్థం చేసుకొన్నాడు. అదే క్షణంలో, తను పేపరుబాయ్‌గా పనిచేస్తున్నప్పుడు తన్ను నిరసించిన డిప్యూటీ కలక్టరు శేషగిరేనని స్ఫురించింది. ఒక్కసారిగా ఒళ్ళంతా ప్రతీకార జ్వాలలతో భగభగ మండిపోయింది. ఆవేశంతో, "అమ్మా! శేషగిరిని నలుగురిలో నవ్వులపాలు చేస్తానమ్మా. లక్ష్మిని వివాహం చేసుకోను. అన్ని విధాలా శేషగిరిపై నా అధికారం చూపించి, యమయాతన పెట్టి, నా తండ్రి ఆత్మకి శాంతిని చేకూరుస్తాను" అంటూ వణికిపోయాడు. తను చేసిన పొరపాటు తెలుసుకొంది తల్లి. శాంతంగానే, "చంద్రం, నన్నడిగితే నువ్వు చేసే పనిలో అర్థం లేదంటాను. నువ్వావిధంగా ప్రవర్తిస్తే, క్షమాహృదయులైన మీ నాన్న గారికి ఆత్మశాంతి లభించదేమో! చంద్రం, బండి గాడితప్పకుండా ఉంటే నువ్వు ఓ కరణం అయి ఉండేవాడివి. కాని అదృష్టవశాత్తూ నువ్విప్పుడు కలక్టరు వయ్యావు. నువ్వు కలక్టరువయినా, కరణానివైనా నా కొడుకువే. తల్లిగా నిన్ను ఒక్క కోరిక కోరుతున్నా. లక్ష్మికి ద్రోహం చేసి, ఓ స్త్రీ హృదయాన్ని బాధపెటనని మాటివ్వు" అంటూ చెయ్యిచాచింది. తల్లి హృదయాన్ని తెలుసుకొన్న చంద్రం సిగ్గుతో కుంచించుకుపోయాడు. "అలాగే నమ్మా నీమాట జవదాటను" అంటూ తల్లి చేతులు పట్టుకొన్నాడు. చంద్రాన్ని హృదయానికత్తుకుంటూ, ఆనందబాష్పాలు రాల్చింది కన్నతల్లి.

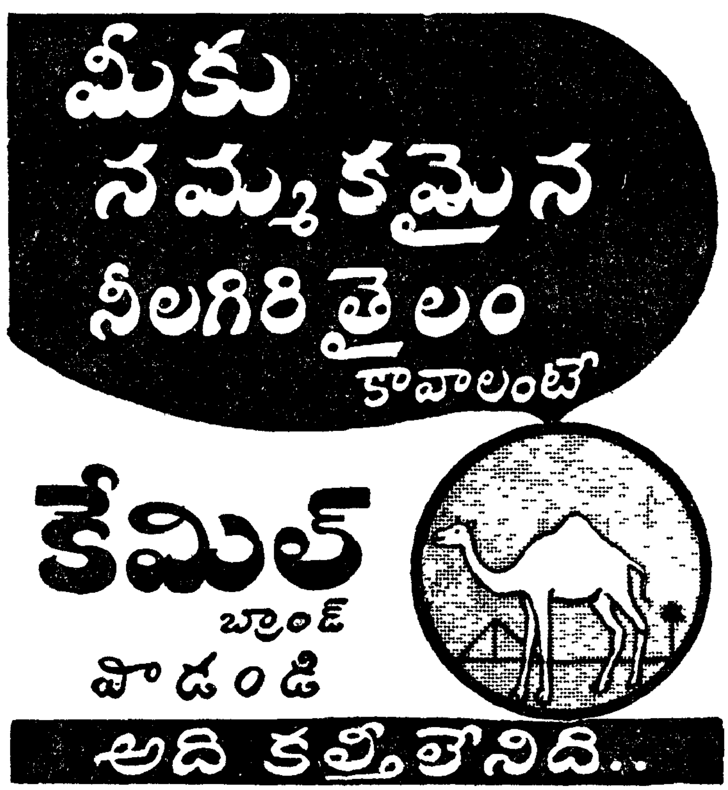

L. R. SWAI